METSÄTALOUS

Huono asia on, että hinnoittelu ei vielä oikein vastaa työtä ja kaikista palveluista metsänomistaja ei vielä maksa. **LIIKETOIMINTAJOHTAJA KARI LUNDELL, OTSO METSÄPALVELUT**

Otso raivaa tietä kilpailuun

Yhtiöittämiseen tähtäävä Otso haluaa tulevaisuudessa olla monipuolinen metsäpalvelutalo. Metsäpalveluiden hintoja kilpailun lisääntyminen ei välttämättä laske.

LAPINJÄRVI (MT)
Metsäkeskuksesta eriytetty Otso Metsäpalvelut valmistautuu toimimaan itsenäisenä metsäpalveluyrityksenä ensi vuoden alusta. Asiakkaista se kilpailee muiden metsäpalveluyritysten kanssa.

Samoilla apajilla ovat myös metsänhoitoyhdistykset, joihin kuuluminen on ollut tämän vuoden alusta metsänomistajille vapaaehtoista. Metsänomistajille uusi tilanne on tuonut lisää valinnanvapautta.

Otson tuore liiketoimintajohtaja **Kari Lundell** pitää alalle syntyvää kilpailua tervetulleena. Markkinat ovat kuitenkin vielä vakiintumattomat, kun lainsäädäntökin on vasta hiljattain muuttunut, hän huomauttaa.

”Meidän kannaltamme tietysti vähän häiritsee, että ei ole mitään jäsenmaksutuloja, joita voisi käyttää palvelutuotteiden subventoimiseen. Mutta emme me siitä kitise, kyllä markkina hoitaa tämän”, Lundell kuittaa.

Otson tavoin yhä useampi yritys ja yhdistys tarjoaa metsänomistajille kokonaisvaltaista palvelua kaikkiin työlajeihin.

Valtaosa Otson liikevaihdosta tulee yhä ojan- ja tienparannushankkeista. Niitä ovat alkaneet tarjota myös muut toimijat, ja Otso puolestaan kasvattaa palvelupalettiaan metsäpalveluissa ja puukaupassa.

Jo muutaman kilometrin ojanparannustyömaa saattaa koskea kymmeniä maanomistajia. Se venyttää työmaita helposti.

Työ maksaa

Otsossa tuumitaan metsäpalveluyritysten kilpailusta samoin kuin muuallakin: kaikki hyötyvät, kun kilpailu pakottaa hiomaan palveluita ja parantamaan laatua. Hintoihin sillä ei sen sijaan ole suurta vaikutusta.

Metsänhoitoa on menneisyydessä tuettu merkittävästi yhteiskunnan varoilla, joten palvelut ovat olleet metsänomistajalle varsin kohtuuhintaisia. Palvelutuotteista ei olla totuttu maksamaan, Lundell harmittelee.

”Huono asia on, että hinnoittelu ei vielä oikein vastaa työtä ja kaikista palveluista metsänomistaja ei vielä maksa.”

Lundell ei pidä hyvänä esimerkiksi tapaa, jolla jotkin palveluntarjoajat käyttävät metsäsuunnitelmia sisäänheittotuotteina, mikä antaa signaalin, että ne ovat ilmaisia.

”Näkisin, että tulevaisuudessa tilanne vähän paranisi ja metsänomistajakin tietäisi, että ilmaisia palveluita ei ole. Mennään kohti normaalimpia markkinoita, mutta se vaatii aikaa”, Lundel tiivistää.

Yhteistyötä tarvitaan

Kilpakumppaneihin verrattuna Otson vahvuus on edelleen oja- ja tieosaamisessa.

Ojitustyömailla painottuvat vesiensuojeluasiat, jotka kiinnostavat myös metsää omistamattomia luonnossa liikkujia.

”Vesiensuojeluosaamisen kautta töitä tilataan paljon meidän kauttamme, kun olemme perehtyneet siihen liittyvään lainsäädäntöön ja yhteiskunnan odotuksiin”, Kaakkois-Suomen aluepäällikkö **Ukko Bamberg** sanoo.

Tyypillistä sekä oja- että tiehankkeille on niiden venyminen useiden vuosien mittaisiksi, sillä jo muutaman kilometrin työmaa saattaa koskea useaa kymmentä maanomistajaa.

Ojanperkaukselle olennaista on puukauppojen ajoittuminen kaivuun kanssa yhteen, mikä vaikeutuu, kun hakkuita suunnittelee iso joukko metsänomistajia. Joskus osa omistajista vaihtuu kesken projektin.

”Tämä oli kilpailuun vastaamisen lisäksi tärkeimpiä syitä, miksi Otso halusi laajentaa palveluitaan puukauppaan”, Bamberg sanoo. Kokonaisuuden teettäminen yhdellä toimijalla yksinkertaistaa projektin etenemistä.

Yleisesti Bamberg kannustaa metsänomistajia kuitenkin kilpailuttamaan palveluitaan.

Jos metsänomistaja haluaa, hakkuun, ojanperkuun ja istutuksen ketjussa on mukana monta palveluntarjoajaa, joten moniosaiset hankkeet vaativat jatkossakin hyvää yhteistyötä kilpailijoiden kesken.

”Metsänomistajalla saattaa olla esimerkiksi vakiintuneita suhteita metsänhoitoyhdistyksiin puukaupassa, ja silloin suhdetta kyllä kunnioitetaan”, Bamberg vakuuttaa.

Otson suurin haaste on saada talous kestävälle pohjalle ennen yhtiöittämistä. 270henkilöä työllistävä Otso käynnisti alkuvuodesta yt-neuvottelut, jotka tarkoitavat enimmillään 90 henkilön irtisanomista. Sopeuttamisrytinässä kilpailijoiden eripurasta on huhuiltu puolin ja toisin.

Bambergin mielestä kilpailijoiden kesken on kuitenkin enemmän hyvää henkeä kuin ulospäin saattaa vaikuttaa.

”Se, että tänä päivänä puuta on näin paljon hakattavaksi, on kaikkien toimijoiden ansiota.”

AURA PILKAMA

KARI SALONEN

Lapinjärvellä sijaitseva kohde on ojitettu 1960-luvun lopulla, kertoo ojanparannustyömaa vastaava tiimiesimies Niklas Illman. Ojien kunnostukset ovat edelleen iso osa Otson liikevaihtoa, sanoo Kaakkois-Suomen aluepäällikkö Ukko Bamberg.

OTSO METSÄPALVELUT

Ojien ja teiden kunnostaja

Metsäkeskuksesta vuonna 2012 eriytetty metsäpalveluiden tarjoaja.
Kannattavuussyistä yhtiöittämistä lykättiin, itsenäisenä yhtiönä sen olisi tarkoitus aloittaa ensi vuoden alussa.
Metsänparannustöiden ohella tarjoaa metsänomistajille puukauppapalveluita.
Suurin toimija ojien ja teiden kunnostuksissa: teiden parannuksia vuodessa noin 1 500 kilometriä, ojatyömaita noin 30 000 hehtaaria.

UUTISTAUSTA

Metsäenergiamme jää jalkoihin

Kävin äskettäin Teknologian tutkimuskeskus VTT:n biotalouden tutkimuskeskus Bioruukin avajaisissa. Tukholmalaisen Chalmersin teknillisen korkeakoulun professori **Tomas Kåberger** kertoi tilaisuudessa, että jo muutaman vuoden päässä oleva energiamaailma on sellainen, että emme sitä tänä päivänä tunnistaisi.

Esimerkit vakuuttivat. Dubaissa, joka siis on öljyvaltio, oli päätetty rakentaa valtava aurinkovoimala. Kun havaittiin, että hanke tuli arvioituun nähden puolta halvemmaksi, se päätettiin kaksinkertaistaa.

Syy yllätykseen oli aurinkopaneelien hinnan romahdus, mikä taas johtuu niiden kysynnän läpimurrosta Kiinassa.

Kiina on onnistunut vähentämään fossiilienergian tuotantoa, mitä ei vielä pari vuotta sitten olisi uskonut kukaan. Vähennys on korvattu aurinkoenergialla – moninkertaisesti.

Paneelien hinnanlasku näkyy myös meillä, missä aurinkovoiman ennustetaan lisääntyvän rajusti. Mutta aurinkovoima ei ole ainoa uusiutuva, joka edistyy.

Ruotsalaisen Elforskin laskelmien mukaan tuulivoima alkaa olla edullisempaa kuin esimerkiksi ydinvoima. Saksassa taas energiakäänne etenee suunnitellusti.

Tukikiistely kyllä osataan

Tätä taustaa vasten Suomen energiaräpiköinti alkaa vaikuttaa surkealta. Ja aivan erityisen surkealta alkaa vaikuttaa kaikki se, mikä liittyy biotalouteen.

Eduskuntavaaliehdokkaiden biotalouspuheet keskittyvät melkein pelkästään puun polttoon. Tavoite on mahdollisimman kunnianhimoton: jalostusarvoltaan kaikkein vähäisin puutuote, joka kaiken lisäksi ei menesty hetkeäkään ilman valtion tukea.

Metsäsektorin tärkein osaamisalue puuenergiassa taas näyttäisi oleva valtion tuesta kiistely. Tilanne on ymmärrettävä mutta sietämätön.

Puuenergiaa on käytettävä, jos haluamme täyttää Euroopan unionin energiatavoitteet. Ja kun se ei kannata, sitä on tuettava. Kummallista tässä on se, että metsäalalla on alettu pitää oikeutta energiatukeen lähes perustuslaillisena.

Kun jaossa on ilmaista rahaa, metsäenergiaketjun kehittämisestä ei ole kiinnostunut juuri kukaan. Silti ketjua voi tehostaa.

Minunkin tietokoneelleni tupsahtaa tuon tuosta tutkimustuloksia, jotka osoittavat tätä. Eikö valtion tukea pitäisi käyttää tähän?

Rahaton tuskin puutaan saa

Bioruukissa puuraaka-aineen saatavuutta pidettiin itsestäänselvyytenä. Ja puutahan meillä on, mutta kun sillä ei vielä pitkälle potkita. Jotenkin se pitäisi myös saada sieltä metsästä pois.

Raaka-aineen hallinta on metsäalan vaietuimpia mutta tärkeimpiä strategisia asioita. Metsäalallakin on joskus vaikea tajuta, että aina puuta ei saa edes rahalla, jos metsänomistaja tai teollisuus ei sitä halua myydä. Eikä omistaja taas aina edes tiedä olevansa omistaja.

Metsäenergian arvoketjulla rahaa ei edes ole. Kun muut uusiutuvat petraavat, metsäenergia jää tällä pelillä jalkoihin.

Tämä voi olla ongelma niille, jotka ovat investoineet arvoketjuun. Mutta onko se sitä muille?

Ehkä ei. Ehkä on vain hyvä, jos puusta saadaan tuotettua jotakin arvokkaampaa kuin vain liekkejä ja polttotuhkaa.

HANNES MÄNTYRANTA on Suomen Metsäyhdistyksen viestinnän suunnittelija.

Stora Enso sulkemassa Pälkäneen tehtaan

Stora Enso aikoo vähentää noin 50 työntekijää Rakentamisen ratkaisut -yksiköstään ja sulkea Pälkäneellä sijaitsevan puuelementtitehtaan. Yt-neuvottelut käynnistyvät Suomessa koko yksikössä, joka työllistää yhteensä noin 100 henkeä. Pälkäneen tehtaalla heistä työskentelee noin 40.

Yhtiöllä on toinen elementtitehdas Hartolassa, jonne tuotanto jatkossa keskitettäisiin. Hartolan etuna on Pälkäneen tehtaaseen verrattuna kaksinkertainen kapasiteetti, jonka avulla yhtiö pystyy vastaamaan sekä nykyiseen että tulevaan kysyntään, kertoo Stora Enson puutuotedivisioonan johtaja **Jari Suominen**.

”Totta kai Suomen rakennusmarkkinoiden heikko tilanne vaikuttaa myös. Haluamme kuitenkin korostaa, että olemme jatkossakin sitoutuneet puurakentamiseen.”

Järjestelyyn liittyy myös Varkauteen rakennettava viilulevytehdas. Raaka-aine Hartolan tehtaalle toimitettaisiin tulevaisuudessa pääosin Varkaudesta. Tähän asti Pälkäneen ja Hartolan elementtitehtailla on työstetty itävaltalaisia, ristiin liimatusta sahatavarasta valmistettuja cltlevyjä tilaelementeiksi luhti- ja kerrostaloihin.

Varkauden tehtaan on määrä valmistua ensi vuoden kesään mennessä.

Stora Enso on saanut molemmat elementtitehtaansa yritysostojen kautta. Hartolan tehtaan juuret ovat Metsäliiton taloteollisuudessa. Pälkäneen tehtaan puolestaan perusti paikallinen yrittäjä **Risto Lindholm** Eridomic-yritysnimellä. Stora Enso osti hyvin kannattaneen yrityksen vuonna 2010.

Viimeisin merkittävä toimitus Pälkäneeltä tehtiin Helsingin Pukinmäen puukerrostaloihin.

Elementtitehdas on lukeutunut Pälkäneen merkittävimpiin yksityisiin työnantajiin. Tehtaan työntekijät ovat olleet lomautettuina tammikuusta asti.

HENRIK SCHÄFER

METSÄSTÄ LYHYESTI

Puun kaasutuksella 3 000 työpaikkaa

Puupohjaisen biokaasun ja bioöljyn käytön lisääminen voisi tuoda Suomeen lähes 3 000 työpaikkaa.

Näin on laskenut konsulttityritys Gaia, joka selvitti puupolttoaineiden käytön alue- ja kansantaloudellisia vaikutuksia Bioenergia ry:lle.

Biokaasulla ja bioöljyllä voitaisiin korvata nykyisin käytettyjä liikennepolttoaineita, kuten dieseliä ja bensiiniä.

Kotimaiset polttoaineet työllistävät suoraan ja välillisesti 30 000 suomalaista. Viime vuonna 35 prosenttia Suomessa käytetystä energiasta oli kotimaista.

Jos omavaraisuusaste nostettaisiin 50 prosenttiin, ala työllistäisi 45 000 henkilöä.

Metsäomistajat haluavat päätöksiä

Etämetsänomistajien liitto on huolissaan metsätalouden heikentyvästä kannattavuudesta.

”Metsätilamaksu, kiinteistöveron kohdistaminen metsään, sukupolvenvaihdosehtojen päättämättömyys ja viimeisimpänä puheet varallisuusveron palauttamisesta ovat erittäin huonoja signaaleja sellaisille metsänomistajille, jotka haluavat panostaa pitkäjänteiseen metsätalouden harjoittamiseen”, liitto toteaa.

Liitto vaatii tulevalta hallitukselta sellaisia päätöksiä, jotka kannustavat metsien hoitoon.

Ruotsissa pannaan tukit skanneriin

Luulajan teknisen yliopiston professori **Mats Ekevad** kehittää tekniikkaa, jolla tukit voitaisiin skannata ennen sahausta.

Yhdistämällä skannaustulos sahalinjan asetuksiin saataisiin kustakin tukista tuotettua optimaalinen sahatavarajakauma ja pystyttäisiin sahaamaan myös lenkoja tukkeja.

Ekevad toteaa ruotsalaisessa Atl-lehdessä, että mittausmenetelmän ja sahaukseen kehitetyn matemaattisen ohjausjärjestelmän avulla voitaisiin sahoilla säästää miljoonia kruunuja.

Maaseudun Tulevaisuuden työpaikat.
Lehdessämme julkaistut työpaikka- ja koulutusilmoitukset löydät myös osoitteesta **mt.uranus.fi**. Samassa osoitteessa jatkuvasti yli 2000 muutakin työpaikka- ja koulutusilmoitusta.

uranus.fi &
MAASEUDUN TULEVAISUUS